

Rudolf Steiner Čtvero archandělů

**(5) Přednáška „Spolupůsobení čtyř archandělů v průběhu roku“
– Dr. Rudolf Steiner, Dornach, 13. října 1923 (GA229)**

V minulých dnech jsem před vámi vykreslil čtyři kosmické imaginace, které lze vyzískat, když člověk ve své duši spoluprožívá koloběh roku. Chceme-li porozumět člověku v širokých souvislostech lidského bytí v rámci světa, pak toto porozumění musíme hledat, vycházejíce z působnosti sil těch vesmírných mocností, které v těchto imaginacích vyvstaly. A zde bych vám dnes nejprve rád řekl úvodem jedno. Když se v duši otevřeme všem těm vjemům, které v nás mohou vyvstat při pohledu na to, co v sobě nesou tyto čtyři bytosti, pak před duší současně vyvstane i mnohé, co lidé vnímali v průběhu vývoje lidstva. Co vnímali jako dozvuk dávných instinktivních vidění, a dnes už to bývá leda tu a tam uváděno jako historická vzpomínka v podstatě bez toho, že bychom rozuměli, oč se jedná. A tak se stává, že když tyto tak nádherné hlasy dávných časů chtějí sdělit něco vysokého, něco velikého, vyvstanou v citlivém vnímání opravdových básníků nebo lidí ducha a skrze ně promluví. Ale i tak jim lidé velmi málo rozumí. Například z prvního dílu Goethova „Fausta“ proznívá nádherným způsobem sdělení, které bývá často citováno, avšak zjišťujeme o něm, že mu lidé sotvakdy doopravdy rozumějí. Je to sdělení, které ve „Faustovi“ zaznívá poté, co Faust otevřel Nostradamovu¹ knihu a spatřil v ní znamení makrokosmu. Pak pronesl tato slova:

Jaká to souhra veliká,
jak se vším vše se proniká!
Jak andělé svět náš oblétají
a zlatá si vědra předávají,
jak žehnajícími perutěmi
z výšin prochívají Zemí,
až hlaholí to světy všemi!

Velkolepý obraz! Známe-li Goetha, můžeme říci jen tolik, že Goethovi tento obraz vyvstal v jeho citlivém vnímání. Neboť to, co on sám zřejmě čerpal z četby, ze starých tradic, co z toho nakonec přešlo do jeho pocitu, to před naší duší zcela vyvstane až tehdy, když před sebou máme to, co jsem vám mohl vyložit ve čtyřech velkých kosmických imaginacích – v podzimní imaginaci Michaela, ve vánoční imaginaci Gabriela, ve velikonoční imaginaci Rafaela a v letní svatojanské imaginaci Uriela.

Neboť o těchto čtyřech bytostech – o Gabrielovi, Rafaelovi, Urielovi a Michaelovi je třeba vědět, že do kosmu vyzařují síly, které pak pronikají i do člověka a tím člověka utvářejí. Abychom tomu porozuměli, musíme se podrobněji podívat na to, jak člověk – řekl bych – na čistě hmotné úrovni stojí v kosmu.

V tomto ohledu dnes bohužel najdeme velmi málo porozumění pro to, jak se věci opravdu mají. Vezměme si jako příklad to, že v přírodovědných a v lékařských kruzích je popsáno, že člověk vdechuje ze vzduchu kyslík a že uhlík v člověku do sebe tento kyslík přijímá. Tento proces je pak srovnáván s vnějším spalováním, při němž se také slučují různé vnější látky s kyslíkem ze vzduchu. A pak je to, co se odehrává v člověku, také rovnou nazýváno spalováním. Ano – to, co se odehrává v krvi, toto přijímání kyslíku uhlíkem, je rovněž líčeno jako vnější spalování. A to proto, že lidé nevědí jedno: Nevědí, že všechny procesy, které se odehrávají vně člověka, a všechny látky, které se vně člověka nacházejí, se v okamžiku, kdy vstoupí do nitra člověka, stanou něčím jiným. Takže ten, kdo toto zvláštní slučování uhlíku s kyslíkem v člověku chápe jako spalování, mluví stejně jako někdo, kdo by říkal: Aby člověk v sobě měl dvě živoucí plíce, to není potřeba, zrovna tak by v sobě mohl mít dva kameny. Něco takového říká ten, kdo mluví o spalování uhlíku kyslíkem uvnitř v člověku.

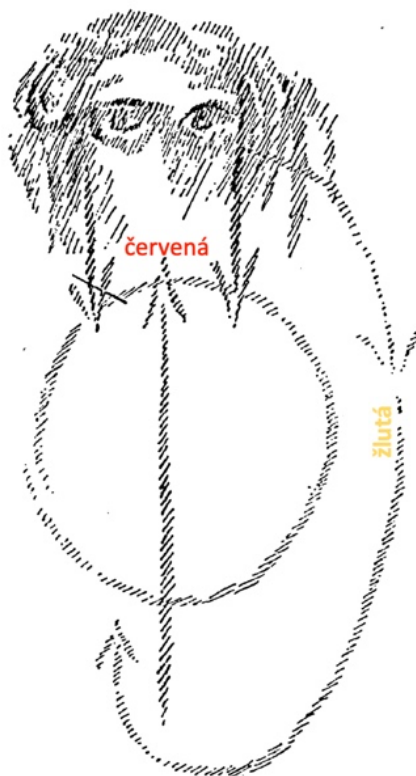
Všechno to, co se děje navenek v přírodě, je jiné, když to pronikne do člověka. Žádný proces není v člověku takový, jako když probíhá venku v přírodě. Když hoří vnější plamen, je to mrtvý oheň. V člověku je oživený plamen – plamen prostoupený duší. Podobně jako se má kámen k plicím, tak se má vnější plamen k tomu, co se odehrává pod vlivem života v člověku, když se v něm slučuje uhlík s kyslíkem – a to i přesto, že z vnějšího chemického pohledu se také jedná o spalování. Veškerý duchovní pokrok naší doby závisí i na tom, zdali lidé zvládnou chápat takovéto věci správným způsobem. Vezměme si běžnou sůl, kterou požíváme v potravinách, nebo třeba bílkoviny, nebo cokoliv jiného, co jíme: Lidé si dnes představují, že snědená bílkovina zůstane uvnitř v člověku stejná, jako byla předtím, než jsme ji snědli, že například pozřená sůl zůstane tím, co byla venku. Není to pravda. To, co vejde do člověka, se hned promění v něco jiného. A síly, které způsobují tyto proměny, vycházejí z bytostí, které jsem vylíčil v předchozích čtyřech imaginacích. Děje se to zcela určitým způsobem.

Nechejme před sebou vyvstat obraz, který jsem vám naposledy vylíčil: Uriel, který se ve svatojanské době vznáší nahoře ve výškách v proudícím, tvořivě činném slunečním zlatě, a spřádá své tělo ze zlatistého světla (na obrázku 7 červeně). Jak jsem vám říkal, je třeba si jej představit s vážně posuzujícím pohledem, upřeným na krystalickou sféru Země. Uriel svým pohledem zkoumá, jak málo lidská pochybení odpovídají té abstraktní, ale o nic méně zářící kráse toho, co se děje dole v zemi, když ve sféře krystalů dochází ke krystalizaci. To mu dává onen vážně soudící pohled, směřující dolů, srovnávající lidská pochybení s tím, co působí a žije v krystalech Země. A hovořil jsem i o tom, jak je Urielovo vážně napomínající gesto nasměrováno k lidem a vyzývá je, pokud tomu rozumějí, aby své chyby proměnili ve ctnosti. Neboť když lidé konají ze svých ctností, vyvstávají nahoře v oblacích obrazy plné krásy, utkané ze slunečního zlata.

Z této bytosti, kterou je třeba takto líčit (jinak ji ani popsat nejde), z této bytosti vycházejí síly, které působí i v člověku – avšak působí v člověku zvláštním způsobem. To, co vám líčím, se odehrává ve vrcholném létě. Nyní si potřebujeme představit, že bytost Uriela není v klidu, ale majestátně se pohybuje. A nemůže tomu ani být jinak, protože když je u nás léto, je na opačné polokouli Země zima, a až u nás bude zima, pak bude na opačné polokouli léto, a Uriel bude pro kosmické výšiny tam. Můžeme si představit (viz obrázek 7), že tady máme Zemi. Když je u nás léto, je zde Uriel pro nás. Ale protože se pohybuje, tak za půl roku, až u nás bude zima, bude Uriel na protější straně Země. Zatímco Uriel pomyslně sestupuje na opačnou stranu (na obrázku 7 žlutě) a jeho síly na nás ještě působí shora, přecházíme u nás od léta k zimě. Pak zde máme zimu a Uriel je na opačné straně Země. Ale Země není

překážkou, aby na nás Urielovy síly nemohly dále působit. Když tedy obyvatelé opačné polokoule mají Uriela na své straně, pronikají k nám jeho síly skrze Zemi.

Takže můžeme říci: Síly, které k nám v létě od Uriela přichází přímou cestou shora dolů (na obrázku 7 červené šipky směrem dolů) a chtějí nás prostoupit letním slunečním zlatem, ty působí v zimě skrze Zemi a prostupují nás z druhé strany, z našeho pohledu zdola nahoru (na obrázku 7 červená šipka směrem vzhůru).

Obrázek 7 – omalováno z originálního nákresu z přednášky

Zejména ve svatojanské době, za vrcholícího léta, zasahuje působení Uriela do sil přírody. Když si před svou duší necháme vyvstat to, co se skrze přírodu děje v člověku, musíme si představit, jak Urielovy síly vyzařují do kosmu, září do našich oblaků, do našeho deště, do našich blesků a hromů, jak září do růstu rostlin. Takto si to musíme představit. Na rozdíl od toho v zimě, poté co Uriel takříkajíc absolvoval svou cestu okolo poloviny Země, v zimě k nám toto všechno proudí skrze Zemi, vstupuje to do nás a zaráží se to v naší hlavě. A v naší hlavě se pak tyto síly, můžeme je nazvat Urielské síly, ty, které byly v létě venku v přírodě, stávají silami, které z nás vlastně dělají občany celého kosmu. Jejich vliv je takový, že v naší hlavě nechávají vyvstat obraz kosmu, způsobují v naší hlavě něco jako osvětlení, a díky tomu se stáváme vlastníky toho, co můžeme nazvat lidskou moudrostí. Z našeho pohledu tedy Uriel sestupuje od léta směrem k podzimu až do zimy dolů, a v zimě začíná vystupovat zase vzhůru. Z této Urielovy síly, která takto sestupuje dolů a opět vystupuje vzhůru, pocházejí vnitřní síly naší lidské hlavy. Tak se věci mají.

Takže Uriel působí v době vrcholného léta v přírodě a v zimě v člověku. Oproti makrokosmu je v tomto ohledu člověk mikrokosmem – člověku proto můžeme porozumět jen tehdy, když si jej zasadíme do světa nejen jako součást přírody, ale i duchovně. Zatím jsme pozorovali síly, které vyzařují z Uriela a v postupu ročního koloběhu proudí do člověka. Totéž ale musíme říct například o Rafaelovi, jehož síly

vyzažují do sil přírody nejvíc na jaře, jak jsme o tom už hovořili. Líčil jsem vám, jak se velikonoční imaginace završuje učením, které Rafael, abych tak řekl – může lidstvu poskytnout coby velký vesmírný léčitel. Neboť když na sebe o Velikonocích necháme inspirovaným duchovním nasloucháním působit vše, co Rafael uskutečňuje v průběhu jara, kdy tvořivě zasahuje do sil přírody podobně, jako Uriel v létě, vyvstanou před námi ty nejvyšší pravdy o léčení člověka tak, jak jsem vám je vylíčil.

Ale Rafaelovo působení, které zde máme na jaře, obkružuje během roku Zemi podobně, jako působení Uriela. Uriel je při pohledu směrem do kosmu duchem léta. Pak Zemi napůl obkrouží, a v zimě vytváří vnitřní síly lidské hlavy. Rafael je duchem jara. Pak opět napůl obkrouží Zemi, a na podzim vytváří síly lidského dýchání. Takže můžeme říci: Michael na podzim působí nahoře v kosmu, je kosmickým archandělem. Současně s ním působí skrze Zemi Rafael. Ten působí v celé dýchací soustavě člověka a má na ni uspořádající, harmonizující vliv.

V podstatě lze říci, že podzim si představujeme správně až tehdy, když zohledníme vliv Michaela i vliv Rafaela. Na jedné straně tedy máme mohutnou imaginaci nahoře působícího Michaela s mečem vykováným z meteorického železa, s šatem protkaným slunečním zlatem, do něhož probleskují paprsky stříbra vyzažující ze Země. V člověku ale zároveň působí Rafael. Rafael, jenž má smysl pro každý nádech a výdech, smysl pro všechno, co prochází z plic do srdce a ze srdce do celého krevního oběhu. S léčivými silami, které na jaře, v čase Rafaela, protkávají kosmos, se člověk seznamuje uvnitř v sobě. A to na podzim, když nahoře působí Michael, a když Rafael silami, které procházejí skrze Zemi, koná v dýchání člověka to, o čem jsme právě hovořili.

Existuje jedno veliké tajemství: Všechny léčivé síly totiž mají původ v dýchací soustavě člověka. A ten, kdo opravdu porozumí celému rozsahu dýchání, ten si přímo z člověka osvojí znalost léčivých sil. Z ostatních soustav člověka léčivé síly nevycházejí. Ostatní soustavy naopak potřebují být léčeny.

Dýchací soustava rozvíjí svou činnost zejména mezi sedmým a čtrnáctým rokem dítěte – můžete si to vyhledat v mých přednáškách o pedagogice. Zatímco v prvním sedmiletí života jsou možnosti onemocnění veliké a po čtrnáctém roce života se opět zvětšují, jsou mezi sedmým a čtrnáctým rokem relativně malé – neboť v této době dýchací soustava s pomocí éterického těla nejintenzivněji pulsuje lidským tělem. Tajemná působnost léčivých sil je obsažena právě v dýchací soustavě. A všechna tajemství léčení jsou zároveň tajemstvími dýchání. Souvisí to s tím, že Rafaelovo působení, jež je na jaře něčím kosmickým, proniká na podzim právě do celého tajemství lidského dýchání.

Gabriela jsme poznali jako archanděla Vánoc. V té době je kosmickým duchem – abychom ho našli, musíme pohlížet vzhůru. Během léta vnáší Gabriel do člověka všechno, co v člověku způsobují síly výživy. Síly, které tvarují, které plasticky formují tím, že vyživují. Gabrielovo působení vnáší tyto síly během léta do člověka. Děje se to, když Gabriel z výšin svého zimního působení u nás opět jako by sestoupil na opačnou stranu Země tam, kde je v našem létě právě zima. Odtud k nám v létě Gabrielovy síly proudí skrze Zemi.

A přicházíme-li konečně k Michaelovi, máme Michaela jako kosmického ducha na podzim. Tehdy je nejvýše, tehdy je ve své kosmické kulminaci. Pak začíná jeho sestup. Na jaře pronikají jeho síly skrze Zemi, u nás stoupají vzhůru a žijí ve všem, co se v člověku stává pohybem. Ve všem, co je v člověku výrazem vůle, co člověku umožňuje, aby chodil, používal ruce a pracoval.

Představte si teď tyto obrazy jako celek. Nechejte před sebou vystat obraz léta, obraz svatojanský. Nahoře je vážný Uriel se soudícím pohledem a s napomínajícím výrazem a gestem. Dole se k člověku přibližuje Gabriel, člověka vnitřně proniká vlídný láskyplný Gabrielův pohled, žehnající Gabrielovo gesto. Během léta tedy vidíme společné působení Uriela v kosmu a Gabriela po boku člověka.

A postoupíte-li od léta dále k podzimu, pak máte, jak jsem vám to vylíčil, pohled Michaelův. Nemohu říci prikazující pohled, řekl bych směřující Michaelův pohled. Když se totiž na Michaela pozorně zadíváte, zjistíte, že jeho pohled působí, jako by ukazoval prstem. Jako by se jeho oči nechtěly dívat do sebe, ale navenek s pohledem zaměřeným do světa. Michaelův pohled je aktivní, pozitivní, čínorodý. A svůj meč, vykovaný z kosmického železa, drží Michael v ruce tak, že jeho ruka zároveň člověku ukazuje směr jeho cesty. To je obraz, který vyvstává nahoře. Dole pak je Rafael, se zádumčivým, hlubokomyslným pohledem, přibližující se k člověku a přinášející člověku léčivé síly. Nejdříve – abych tak řekl – tyto síly zažehnul v kosmu, a nyní je přináší člověku. Rafael s hlubokým, dumavým pohledem, opřený o merkurskou hůl, opřený o vnitřní síly Země. Takové je společné působení Michaela v kosmu a Rafaela na Zemi.

Postupme k zimnímu období. Kosmickým archandělem je Gabriel. Je nahoře, s vlídným láskyplným pohledem a žehnajícím gestem. Ve svém, abych tak řekl, sněhobílém rouchu, působí v zimních oblacích. Dole je vážný, soudící, napomínající Uriel, který se staví po boku člověka. Pozice se prohodily.

A pak zase, když se blížíme dále k jaru. Nahoře Rafael s hlubokým, zádumčivým pohledem, s merkurskou holí. Ta se ale teď v ovzduší proměnila v jakéhosi ohnivého hada – jakoby v hada lesknoucího se v ohni. Není už opřena o zem, nýbrž je jako by napřažena do prostoru, a za pomoci sil vzduchu smíchává kosmické živly ohně, vody a země a nechává je spolupůsobit. Tím je proměňuje v léčivé síly, které působí v kosmu a tvořivě jej protkávají. Dole pak je Michael, který se přibližuje k člověku. V této době se stává obzvláště viditelným. Svým pohledem jakoby zaměřeným do světa – nazval jsem jej pozitivním – naznačuje směr cesty, a rád by s sebou přibral i lidský pohled. Takže na jaře stojí Michael po boku člověka a doplňuje Rafaela.

Celkově se nám tedy jeví obrazy archandělů takto:

Zima: Gabriel nahoře, Uriel dole
Jaro: Rafael nahoře, Michael dole
Léto: Uriel nahoře, Gabriel dole
Podzim: Michael nahoře, Rafael dole

A nyní si vezměme to, co procházelo skrze věky jako stará tajuplná průpověď, a Goethe na ni znovu přišel:

Jaká to souhra veliká,
jak se vším vše se proniká!

Ano, Uriel, Gabriel, Rafael a Michael působí společně. Jejich síly se vzájemně doplňují, působení jednoho proniká působení druhého, žije v něm. A v člověku, který je coby duchovně-duševně-fyzická bytost součástí kosmu, tyto síly působí až magicky. A jak moc jsou tato slova správná, jak moc! Pomyslete jen, že ty verše přeče znějí takto:

Jaká to souhra veliká,
jak se vším vše se proniká!
Jak andělé svět náš oblétají

... svět náš oblétají – ano, stoupají vzhůru a zase se snášejí dolů! – K dalšímu verši se hned dostaneme –

a zlatá si vědra předávají,
jak žehnajícími perutěmi
z výšin prochvívají Zemí,
až hlaholí to světy všemi!

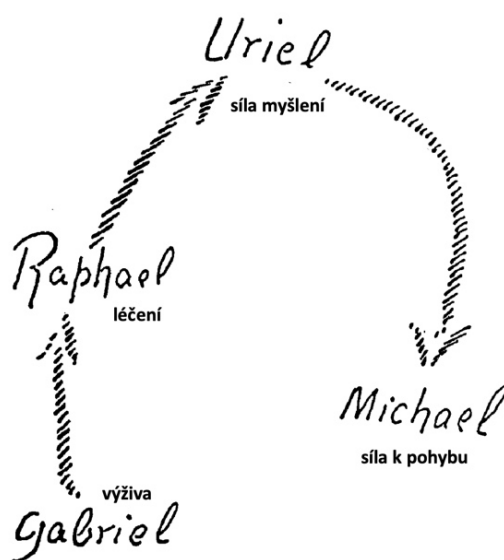
Vzpomeňte si na poslední přednášku – jak všechno, co bylo ztvárněno plasticky, si žádalo vyústění do hudebního rozezvučení: „až hlaholí to světy všemi“!

Ani vám nedokážu vypovědět, co jsem cítil, když se to vynořilo před mou duší, a já u Goetha mohl číst slova „z výšin prochvívají Zemí“. Toto „prochvívají Zemí“, to může ve své jedinečné správnosti člověkem pořádně otřást. Takže jsme uhodili hřebíček na hlavičku – je to pravda! To, že takováto slova prolétají světem jako zvuk rolníček, že si lidé myslí, že to je básnický výmysl nebo že jsou to slova, která se jen tak píšou do dopisů a do článků v časopisech – to člověkem otřese! Tak to není – jsou to slova, která odpovídají kosmické skutečnosti. Že jsou v Goethově „Faustovi“ verše, které takto obsahují hluboké kosmické pravdy, to člověkem neuvěřitelně otřese.

Ale postupme dále. Zatím se nám odhalilo, jak andělé se zlatými perutěmi – totiž archandělé – oblétají náš pozemský svět a prochvívají Zemí, až hlaholí to všemi světy, jak se vším vše se proniká. Ale to ještě není všechno. Zaměříme pozornost na Gabriela, který z kosmu bere vyživující síly a v době vrcholného léta vede tyto vyživující síly do člověka. Tyto vyživující síly působí v soustavě látkové výměny člověka. Rafael je činný v dýchací soustavě člověka.

Během roku následuje Rafael za Gabrielem. To má za následek, že jejich působení na sebe vzájemně navazují. Když Gabriel začne od léta k podzimu pomyslně stoupat, vyzvedne v člověku své síly – ty síly, které jsou jinak obsaženy impulsech výživy – do oblasti dýchání. Tam se tyto síly výživy změny v léčivé síly. Gabriel předává výživu Rafaelovi, a tím se z výživy stává léčení. Takže když se to, co v člověku jinak slouží jako výživa, prostoupí s tajemstvím dýchání, promění se to v léčení.

Na proměnu, kterou prochází vnější látky v trávicí soustavě člověka, je třeba se opravdu řádně podívat. Poznáme tím význam Gabrielových sil, vyživujících sil v člověku. Ale tyto síly jsou převáděny do dýchací soustavy. A tím, že tyto síly dále působí v dýchací soustavě, stávají se z nich síly, které nejen tiší hlad a žízeň, které nejen člověka vylepšují. Stávají se z nich síly, které člověka vnitřně napravují, když je nemocen. Takže léčivé síly vznikají metamorfózou vyživujících sil. Kdo správně rozumí výživě, rozumí počátku léčby. Ten, kdo ví, jaký vliv má sůl ve zdravém člověku, a nechá na sebe působit metamorfózu, při níž síly Gabriela přechází v síly Rafaela, ten ví i to, jak potom v tom či onom případě působí sůl jako lék. Léčivé síly v nás jsou metamorfózami vyživujících sil. Rafael přijímá zlaté vědro výživy od Gabriela, Gabriel mu je předává.

Obrázek 8 – omalováno z originálního nákresu z přednášky

Nyní se podívejme na tajemství, o němž také můžeme zjistit, že za dávných dob bývalo lidem běžně známé, ale dodnes vlastně zcela vymizelo z lidského povědomí. Ten, kdo má dnes možnost číst Hippokrataⁱⁱ, nebo ten, kdo má možnost nikoliv jen číst, ale také interpretovat Galénaⁱⁱⁱ, ten si všimne, že u Hippokrata, dokonce ještě i u Galéna, u obou těchto dávných lékařů, ještě přetrvává něco z toho, co je vlastně jedním z velikých lidských tajemství. Tajemství, že v naší dýchací soustavě působí léčivé síly – síly, jež nás stále léčí. Naše dýchání je tak nepřetržitým léčením. A to tajemství je, že když tyto síly, obsažené v dýchání, vystoupají vzhůru do lidské hlavy, stanou se z těchto léčivých sil duchovní síly člověka – konkrétně takové duchovní síly, které působí ve smyslovém vnímání a v myšlení člověka. A také to, že myšlení, smyslové vnímání a vnitřní duchovní život člověka jsou vyšší metamorfózou terapie, metamorfózou léčení. Že to, co se v člověku nachází mezi hlavou a soustavou látkové výměny, tedy léčivé působící dýchací soustava, je základem, hmotným základem pro duchovní život člověka – samozřejmě tehdy, když jsou síly dýchací soustavy jakoby vyhnány výše než tam, kde působí léčivě. To je tajemství, které lidé kdysi znali, které se u Hippokrata ještě dá zřetelně vyčíst, a u Galéna se ještě dá určitou interpretací odhalit.

Takže můžeme říci: Myšlenka, jež probleskne lidskou hlavou, je vlastně proměněnou silou léčivých impulsů, které jsou přítomny v různých látkách. Vidíme-li do těchto souvislostí a máme-li v ruce – řekněme – nějakou léčivou sůl, nějakou léčivou rostlinnou látku, pak na takovou látku pohlédneme a mohli bychom říci: Podáme-li tě člověku tak, jak je třeba, jsi blahodárnou léčivou silou. Když ale člověka pronikneš, projdeš sférou dýchání a začneš působit v jeho hlavě, pak je z tebe hmotný nositel myšlenkové síly člověka. Rafael předává své vědro Urielovi. Co Rafael přijal z výživy a proměnil v léčení, to předává Urielovi a vzniká síla myšlení.

Proč lék léčí? Léč léčí, protože je na cestě k duchu. A víme-li, do jaké míry je určitý lék na cestě k duchu, pak známe léčivou sílu tohoto léku. Duch sám nemůže v člověku zasahovat přímo do jeho pozemské podstaty, ale léčebná síla, která je nejnižším stupněm ducha, ta může.

Podobně jako Gabriel předává vyživující síly Rafaelovi, aby je proměnil v síly, jež léčí, tedy předává mu své zlaté vědro, jako Rafael své zlaté vědro předává Urielovi, když proměňuje léčivé síly v síly myšlení, tak Michael přijímá od Uriela síly myšlení a mocí kosmického železa, z něhož je vykován jeho meč, proměňuje tyto síly myšlení ve vůli, takže se v člověku stávají silami pohybu. Uriel předává své vědro Michaelovi a ze sil myšlení se stávají síly pohybu. Takže dostáváme i tento druhý obraz:

Kroužící archandělé – Uriel, Rafael, Gabriel, Michael, kteří z našeho pohledu stoupají a sestupují. Ve své činnosti se jednak navzájem prolínají, působí jeden ve druhém jako třeba Uriel a Gabriel. A působí také ve vzájemné souhře, kdy jeden druhému předává, co měl zatím v držení, aby ten druhý v tom mohl dále působit. Vidíme tyto archanděly, jak stoupají a sestupují, a předávají si zlatá vědra. Zlatá vědra výživy, léčení, síly myšlení a síly k pohybu. Takto putují zlatá vědra od jednoho archanděla k druhému, a současně jeden archanděl s druhým spolupůsobí ve vesmírné harmonii.

Takže zde opět máme verš z „Fausta“:

Jak andělé svět náš oblétají
a zlatá si vědra předávají!

Je to celé správně, včetně slova „zlatá“, neboť tyto věci vycházejí od Uriela, a ten je svou činností spřádá ze slunečního zlata. Takto jsem vám to popsal.

Co Goethe vložil do těchto veršů, to si někde přečetl. Zapůsobilo to na něj velkolepým dojmem. To, co jsme si zde vysvětlili my, Goethe nevěděl. Ale člověkem vskutku otřese, že když takový duch jako

Goethe takto uchopí svým básnickým citem něco, co se dochovalo ze starých tradic, že to pak v sobě nese tak neuvěřitelně hlubokou pravdu!

To je to velkolepé, co dnes spojuje nás, když se zabýváme duchovní vědou a tyto věci znovu objevujeme. Nejdříve sami zjistíme, jak Uriel a Rafael a Michael a Gabriel společně působí, jak opravdu jeden druhému předávají své vlastní síly – vskutku to vidíme. Pak na sebe necháme působit staré průpovědi, které se k nám dostaly, i když v tomto případě oklikou skrze Goetha. A vidíme, jak hluboké pravdy se kdysi rozlévaly světem – byť i v podobě mýtů nebo legend, jak potom přišly jiné časy, a jak v naší době je třeba tyto věci znovu objevit a pozvednout je na vyšší úroveň.

Pokud jde o Hippokrata, je jedno, zda toho, kdo mu stál po boku, budeme nazývat Rafael, Merkur, Hermes nebo ještě jinak. Podstatné je, že Hippokrates žil v době, kdy dřívější moudrost o spolupůsobení Gabriela, Rafaela a Uriela už byla ve fázi soumraku – tedy moudrost o tom, že léčivé síly tvoří střed mezi silami myšlení a silami výživy. Někteří lidé ale ještě dokázali tyto souvislosti vycítit a dali tím vzniknout jakýmsi instinktivním znalostem velice zvláštních léků. Ty se v průběhu času znovu a znovu objevovaly a dodnes takové léky nacházíme u takzvaných primitivních národů. Jen už si nedokážeme představit, jak ti lidé na takové léky přišli. Souvisí to s tím, že pradávné lidstvo kdysi mělo všeobšáhlou prvotní moudrost.

Ted' by vám, milí přátelé, měla vlastně znít v duši určitá hádanka. Když si totiž dáte dohromady všechno, co jsem vám vylíčil, asi to ve vás vyvolá takovýto nějaký dojem: *Síly Rafaela působí na jaře v přírodě, na podzim je Rafael vnáší do nitra dýchací soustavy člověka, a člověk je v koloběhu roku zcela sprážen s živě působícími silami kosmu.* Tak tomu také původně bylo, a dodnes to platí jako zcela správná kosmická pravda. Jenže – člověk je bytost, která si pamatuje. Svě vnější prožitky si člověk uchovává v paměti, a ještě po mnoha dnech nebo i po mnoha letech je dokáže znovu vnitřně prožít, jako by se odehrávaly v přítomnosti. Takže vrátíme-li se k příkladu Rafaela, člověk neprožívá jeho sílu ve své dýchací soustavě jenom na podzim, ale i během zimy, jara a léta. V člověku totiž zůstává jakási zhuštěná vzpomínka na tuto sílu.

Věci se tedy ve svém základu mají tak, jak jsem je vylíčil. Jejich účinky ale zůstávají uchovány v člověku po celý rok. Tak jako se do paměti ukládají zážitky, uchovávají se po celý rok i tyto účinky – jinak by ani člověk nemohl být bytostí, která se rovnoměrně vyvíjí během celého roku. Ve fyzickém životě tady na Zemi je to tak, že někdo zapomíná rychle, někdo pomaleji. Avšak to, co Rafael během podzimu vložil do dýchací soustavy člověka, by vymizelo, kdyby Rafael nepřišel příští podzim znovu. Do té doby působí paměť, přírodní paměť dýchací soustavy, potom se v ní však Rafaelovy síly musí znovu osvěžit.

Takže člověk je přece jen zapojen do běhu přírody. Člověk není izolován od koloběhu světa, je do něj zapojen – a to ještě i jinak, než o čem jsme dosud hovořili. Když člověk stojí tady na Zemi, uzavřen do své kůže, prostoupen svými orgány, může si vůči vesmíru připadat poněkud izolován, protože souvislosti, které jsem líčil, jsou koneckonců něčím tajuplným. Ale tak tomu není, když se člověk nachází v duchovně-duševní formě bytí, například mezi dvěma pozemskými životy. Zde se bytí člověka odehrává především v duchovní sféře. Odtud člověk jakoby shlíží dolů, zatím ale ne na konkrétní lidské tělo, to si vybere až postupem času. Člověk pomyslně shlíží dolů na celou Zemi, dokonce na Zemi v jejích spojitostech s celou planetární soustavou a se vši tou živoucí působností Rafaela, Uriela, Gabriela a Michaela. Zde je člověk vně, pozoruje zvenčí.

Lidským duším, které se nacházejí v bytí mezi životy a chystají se vrátit do života na Zemi ve hmotném těle, je pomyslná brána k Zemi otevřena jenom tehdy, když nahoře působí Gabriel coby kosmický archanděl, a Uriel dole po boku člověka vlévá své síly do lidské hlavy. U nás to je od konce prosince do začátku jara. Během těchto tří měsíců přicházejí každoročně k Zemi duše, které se pak mohou inkarnovat ještě i v průběhu celého roku. Zůstanou v blízkosti Země a vyčkávají, až v planetárně-

pozemské sféře Země nastane jejich příležitost. I ty duše, které se narodí třeba v říjnu, už mohou na svoje narození čekat od jara v pozemské sféře. Takže duše, které již vstoupily do sféry Země, které už byly pozemskou sférou dotčeny, mohou na své narození čekat různě dlouhou dobu – některé kratčeji, některé déle.

A právě toto je zvláštní tajemství. Vždyť je například známo, že oplodňující spermie může proniknout do vajíčka jenom na jediném místě. A teď vidíme, že z celého roku může být Země oplodněna z kosmu jen tehdy, když nahoře působí Gabriel coby kosmický anděl, s vlídným láskyplným pohledem a s žehnajícím gestem, a dole působí Uriel, se soudícím pohledem a s vážným napomínajícím gestem. To je doba, kdy Země je oplodňována dušemi. Je to doba, kdy Země má v daném místě sněhovou pokrývku, kdy se Země stahuje do nitra, do sil své krystalizace, kdy se člověk může spojit se Zemí jakožto myslícím vesmírným tělesem. Tehdy vstupují duše z kosmu do sféry Země, tehdy se zde – dalo by se říci – shromažďují. Takové je každoroční oplodnění Země coby bytosti, podléhající ročnímu koloběhu.

Na všechny tyto věci přicházíme, když se před námi otevře pohled do vesmíru, který není jenom fyzický, ale který zahrnuje i působení kosmických bytostí, jež jsem vám vylíčil v předchozích čtyřech imaginacích. A máme-li něco takového ukryto v sobě, může třeba do naší básně prosáknout něco z kosmického sprádání a dění, neb je to součástí světa:

**Jaká to souhra veliká,
jak se vším vše se proniká!
Jak andělé svět náš oblétají
a zlatá si vědra předávají,
jak žehnajícími perutěmi
z výšin prochvívají Zemí,
až hlaholí to světy všemi!**

Právě i z těchto slov můžeme vycítit něco z podivuhodné vzájemnosti ve spolupůsobení čtyř archandělských bytostí, jež ve spojení se silami přírody sprádají i v člověku to, co v něm je přírodní, duševní i duchovní. A které žijí jak vzájemným působením v sobě, tak společným působením mezi sebou.

----- KONEC -----

[Veřejně dostupný originální text](#) této přednášky Dr. Rudolfa Steinera přeložila [Odysea poznání](#).

Verše, které jsou vloženy v textu, jsou převzaty z českých překladů Goethova „Fausta“ z 19. století.

Poznámky k překladu:

ⁱ Michel de Nostradamus (1503–1566), francouzský lékař a astrolog

ⁱⁱ Hippokratés z Kósu (460 – asi 370 před naším letopočtem), řecký lékař, zosobňuje přechod od dřívějšího přírodního lékařství, převážně instinktivního, k novějšímu, vědomě uvažujícímu lékařství. Asi nejznámější lékař starověku.

ⁱⁱⁱ Galén z Pergamu (131 – 201), proslulý řecký lékař, činný v Římě. Zprostředkoval hippokratovské poznání Římu a středověké Evropě, stál u základů anatomie, fyziologie, patologie, farmakologie a neurologie.